СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ. OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ РІК XLV. Ч. 43. Джерзі Ситі, Н. Дж., вівторок, 23-го лютого, 1937. VOL. XLV. No. 43. Jersey City, N. J. Tuesday, February 23, 1937. THREE CENTS

Помер: Константин Кирчів

Українська іміграція в Америці втратила одного з найстарших піонірів. Дня 19-го лютого б. р. о годині 9. вечером помер у Джерзі Ситі, Ню Джерзі, КОНСТАНТИН КИРЧІВ. Імя Покійного є тісно звязане з минулим У. Н. Союзу і „Свободи". До У. Н. Союзу вступив Він ще в квітні 1896 року і від цього часу був завжди діяльним членом організації, поки важка хвороба не відтягнула Його від громадського життя.

Покійний займав багато разів ріжні уряди в У. Н. Союзі. Переживав з організацією важкі передомові хвилі, як теж боронив завзято органу У. Н. Союзу. Будучи завідателем „Свободи" в 1909 році прийшлося Покійному пересидіти самий Святий Вечір у тюрмі за артикули „Свободи", звернені проти „російських місіонарів", що баламутили наш нарід в Америці. Він був теж втягнений у довгий процес, ведений проти нашого часопису за московські гроші, який закінчився побідою „Свободи", що означало теж і побіду української ідеї. Цеї ідеї Покійний боронив дуже завзято в тих часах, коли вона була тут загрожена, себто коли українська іміграція ще була дуже загрожена москвофільством, і коли москвофіли намагалися запанувати У. Н. Союзом.

Бл. п. Константин Кирчів увійшов до головного уряду У. Н. Союзу вже в 1900 р., коли то був вибраний конвенцією заступником секретаря. В 1902 р. був вибраний головним контрольором У. Н. Союзу. А головним предсідником У. Н. Союзу був від 1904 до 1908 року і від 1917 до 1920. Від 1921 до 1925 р. був головним радним Українського Народного Союзу.

Крім цього був ще Покійний і завідателем „Свободи", а це від 1908 до 1910 року.

Бл. п. Константин Кирчів прожив 68 років. Походив з села Корчин, повіт Стрий, Західня Україна. Оставив вдову і одного сина та чотири доньки. Похорон відбудеться в середу, дня 24-го лютого 1937 року, в годині 9-тій рано, з дому жалоби: 3239 Hudson Blvd, Jersey City, N. J.

КРОВАВІ БІЙКИ ЧЕРЕЗ СИДЯЧИЙ СТРАЙК

ШІКАҐО. — Між поліцією, що прийшла викидати страйкарів, що засіли в фабриці підприємства „Фенстіл Металурджекел Корпорейшен" у Норт Шікаґо, та робітниками прийшло до дво-годинної битви, в котрій ранено 6 людей.

Шериф і поліція вжили слізних бомб, а робітники кидали на поліцію кислоти й металеві предмети. По двогодинній битві поліція відступила, не викинувши робітників. Поліція облягає фабрики. Ведуться переговори за мирне полагодження справи.

ЗАСУД ЗА „СИДЯЧИЙ СТРАЙК".

НЮ ЙОРК. — У місцевім міськім суді в дільниці Бронкс засуджено 7 обслугувачів високих будинків за нарушення публичного мира за те, що вони, вийшовши на страйк за підвищення своєї заплати, прикули себе ланцюхами до рури в кітловій кімнаті. Суддя каже, що „сидячий страйк" заколочує публичний спокій і повинен бути караний.

Суддя дарував засудженим кару, але остеріг їх, що він наложить її, якщо вони до року допустяться другого подібного вчинку.

АМЕРИКАНСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ РОЗСЛІДЖУЄ „СИДЯЧИЙ СТРАЙК".

ВАШИНГТОН. — Виконний комітет Американської Федерації Праці зарядив розслід над „сидячим страком". Заки скінчиться цей розслід, виконний уряд не займає ніякого становища щодо правности цього засобу боротьби.

ШПІОНАЖ І ПРОТИШПІОНАЖ.

ВАШИНГТОН. — Перед субкомітетом сенату, що розслідує шпигунство проти робітників, ставав як свідок один канадійський француз з зізнанням, що він дався наняти Пинкертонському бюрові на шпига проти робітників в автомобільних фабриках, але давав бюрові все фальшиві інформації про робітників.

Він заявив, що йому радили говорити сенатському комітетові неправду, не дивлячися на те, що він зізнавав під присягою.

Сенат ухвалив одноголосно признати субкомітетові цьому на дальше слідство $40,000. На чолі комітету стоїть сенатор Ла Фолет.

СЛІДСТВО НАД ВИБУХОМ НА ВОЄННІМ КОРАБЛІ.

САН ПЕРДО (Каліфорнія). — Число жертв вибуху набою великої гармати на воєннім кораблі „Вайоминг" зросло до 7, як від ран помер у шпиталі ще один морський жовнір. Ранених є 13.

Команда фльоти зложила суд для розслідку причин катастрофи. Слідство ведеться дуже тайно. Не дивлячися на цю тайну, ґазети вже подають переріжні верзії про причини вибуху. Подають між іншим слова одного жовніра, що вибух пішов з того, що до гармати дано наперед не ладунок пороху, але ладунок іншої вибухової матерії, котрий має даватися аж по ладунку пороху.

ПОГИБ ПРОВІДНИК ЮНІЇ.

ТІНЕК (Ню Джерзі). — Коло пів до 8-мої години в пятницю вечором, як Нормен Редвуд, 52-літній бизнесовий менаджер відділу 102 юнії робітників, занятих при будованню тунелів, підїхав до свого дому, з стоячого при дорозі авта роздалися вистріли. Редвуд, поцілений 4 кулями, помер на місці.

Поліція догадується, що вбивство має щось спільного з ріжними клопотами, які контрактори, що будують новий нюйорський „собвей", мають з робітниками якраз з цього відділу робітничої юнії.

УРЯД ЗАКЛОПОТАНИЙ ЗАДЕРЖКОЮ ПРИ БУДОВІ ВОЄННИХ КОРАБЛІВ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт зажадав від своїх прихильників у конгресі поробити негайно кроки, щоби покінчити з задержкою в будові воєнних кораблів через недостачу сталі.

При тому президент заявився проти того, щоби змінювати постанови закона, які забороняють урядові брати на будову кораблів сталь від підприємств, що заставляють робітників працювати понад 44 години тижнево.

ВЕТЕРАНИ ЗНАЙШЛИ СОБІ РОБОТУ.

БОФАЛО (Ню Йорк). — Члени Американського Леґіону пристали до акції Союзу Ветеранів, котрий збирається патролювати вулицями міста та виловлювати автомобілістів, що, їдучи вулицями, напастують жінок, що йдуть хідниками.

Союз Ветеранів узявся за свою кампанію на вістку, що 18-літня дівчина Мері Елен Бекок згинула на полях у Савт Бофало, борикаючися з напасником.

ЗА СПРАВУ ДОПОМОГИ СТРАЙКАРЯМ.

У законі стейту Ню Джерзі про допомогу на випадок безробіття поміщено постанову, що до такої допомоги не має права такий робітник, що не працює через незгоду між робітниками й підприємцями, до котрої він не є безпосередньо причетний.

15 ЛІТ ВЯЗНИЦІ ЗА ЗЛОЧИН УБИВСТВА.

Окружний суд у Вильні засудив 23-літнього Казимира Козловського на 15 літ вязниці за вбивство своєї господині Анни Дмитровичевої. Дмитровичева була жінкою приватного урядовця в Східній Галичині. По розводі з мужем вона відїхала до Вильна, де жила з присланих мужем аліменти та з найму мешкання при вул. Словянській. Її субльокатором був Каз. Козловський з Вольковиська, що представлявся як студент виленського університету, користуючись сфальшованим університетським виказкою. Також сфальшував він і матуру, бо гімназії не скінчив, а мав тільки пять кляс. Він і вбив свою господиню Дмитровичеву в грабіжницьких цілях. Забрав її готівку й біжутерію, яку продав у Вильні. У вязниці молився й ліпив з глини подобу своєї жертви. Тепер буде 15 літ покутувати в вязниці.

СПИНИВ ПОЇЗД, ЩОБ ДОРУЧИТИ ХАРЧІ СВОЯКАМ.

Робітник Тома Корделя з Козови, повіт Бережани, на просторі між стаціями Козова й Криве на 119.8 км. спинив особовий поїзд, що їхав з Тернополя до Ходорова. По слідстві устійнили, що Корделя спинив поїзд, щоб доручити своякам харчі. Корделю потягнули до судової відповідальности.

ЇХАВ НА ПОМІЧ ВІЙСЬКАМ ҐЕН. ФРАНКА.

В Рівному А. Дацюк, працівник складу мануфактури „Польскі Блават", висланий власником складу на залізничу стацію з 480 зл. для викупу товару, присвоїв собі гроші й утік. Тепер схопили Дацюка в Великопольщі недалеко німецького кордону на залізничій стації Тчшель, повіт Новий Томисль. При Дацюку знайшли ще 50 зл. здефраудованої суми. У слідстві вияснилося, що Дацюк мав охоту перейти нелеґально до Німеччини, а звідтам до Еспанії, щоби помогти військам ґен. Франка.

ДВА ПРИСУДИ СМЕРТИ.

В апеляційнім суді в Познані видали два присуди смерти. Перед трибуналом відповідали: Клеменс Козловський і Владислав Франкевич, провідники ґрізної ватаги бандитів, що довщий час вештались й нападали на терені Помор'я й Данцігу на загороду зі зброєю в руках. Окружний суд у Хойніцах засудив обох бандитів за численні злочини й грабіжі на кару смерти через повішення. Тепер апеляційний суд у Познані цей присуд затвердив.

СМЕРТЬ ДИТИНИ З ПЕРЕЛЯКУ.

У Валеріянівці, повіт Луцьк, у Йоахима Даргевича відбувалася забава. Танцювали й співали. В кімнаті в колисці лежало 3-тижневе немовля доньки господаря. Дитина перелякалася до тієї міри, що дістала конвульсії й померла за кілька годин.

КРАДУТЬ, ДЕ МОЖУТЬ.

Цими днями викрила поліція в Тлустім у ремісничому товаристві „Ґвязда" надужиття. Голова цього товариства, Ян Палац, кілька літ присвоював собі ріжні квоти на школу цього товариства.

БУЧА В ЧЕСЬКОМУ ТЕАТРІ.

Підчас представлення „Коґутів" Гайса-Тинецького в театрі „Гейновка" в Празі дійшло до бучі, викликаної католицькою молоддю. Маніфестанти прибули масово до театру, а як тільки зачалася вистава, зачали вигукувати, щоб припинити виставу. Поліція опорожнила від маніфестантів салю; виставу докінчили. Причиною бучі було те, що виставлена штука критикувала життя декотрих католицьких священиків. Автор „Коґутів" Гайс - Тинецький, це редактор „Народньої Політики", органу поміркованого націоналізму. „Лідове Лісти", офіційний орган чеських католиків, з обуренням осуджує безбожництво й антиклерикальне наставлення чеських націоналістів та домагається заборони вистави „Коґутів".

КНЯЗЬ НА ДНІ.

В Катовицях арештували князя Трубецького, що походить з аристократичної московської родини, а є тепер на еміґрації. Князь зійшов зовсім нанівець. Він мав у Катовицях кілька процесів за обман і крадіжі. Останніми часами кн. Трубецький вимантив від служниці Судзавічної в Катовицях 7 зл., представляючись урядовцем маґістрату.

ТРАГЕДІЯ МЛИНАРЯ.

В Стриганцях, пов. Товмач, знялася пожежа в моторовому млині, власности Ол. Новака. Млин згорів разом з коло 10,000 аґ. збіжжя. Причиною пожежі був недопалений кокс, що ним осушували свіжо наладнане місце з бетону під монтаж млинського каменя. Шкоди є коло 35,000 зл. Млин не був обезпечений. Підчас пожежі власник млина, 62-літній Олександер Новак, стрілив собі з револьвера двічі в серце. Смерть наступила негайно.

КРАЄВА ПРЕСА ПОБОРЮЄ ОТАМАНЩИНУ

ЛЬВІВ. — Львівський український тижневик „Голос", що його видають переважно молоді люди, містить статю одного молодого поета Б. Кравціва, під заг. „Правду в очі". В ній обговорюється сумне явище отаманщини, що розпаношилась головно серед молодших поколінь. На адресу тих отаманчиків говориться там таке: „Звернути їм по дружньому увагу, переконувати їх—шкода заходу і труду. Вониж як не вожди, то апостоли, а принаймні пророки. Поставити їх на своє місце, опреділити їх вагу і вартість — то вони, якщо не кинуться на вас із кулаками й лайкою, то напевно почнуть орґанізувати свою „пашківську волость" і торощити націоналізм, або знайдуть спільну мову з його найбільш запеклими противниками... Це треба ствердити, щоб з такими явищами, як отаманщина серед молоді, боротися безпощадно й у корені".

ЗНОВА РОЗКРИТО МОСКОВСЬКУ БРЕХНЮ.

ЛОНДОН. — Хоч большевики голосять про силу своїх збройних сил, про свої літаки, танки і кораблі, проте в „комітеті для невтручування в еспанські справи", під напором чужих дипльоматів, вони мусіли признатися, що говорять неправду. Бо як обговорювано справу бльокади еспанських берегів і московським кораблям призначено стерегти частину над Біскайським заливом — вони відмовилися і призналися, що їх кораблі старі, а море в Біскайському заливі дуже бурливе, так що вода моглаб ці кораблі порозбивати...

КОРОЛІВСЬКИЙ ПОХОРОН ДЛЯ ОРДЖОНІКІДЗЕ.

МОСКВА.—Григорієви Орджонікідзе, видатному большевицькому провідникові, що нагло вмер минулого четверга ніби на параліж серця, Совети справляють „королівський похорон". Покійник був вірним приятелем Сталіна і великим знавцем промислових справ Советів. Тепер нема його кому заступити. У звязку з його смертю советські часописи згадують теж про сумний стан, в якому тепер знаходиться советська індустрія. Загальна продукція обнизилася і хоч фабрикам наложено на 25% меншу квоту ніж минулого року, проте вони спізнюються з виконанням на 15 до 20%. Фабрикам автомобілів знизили квоту авт і троків з 835 денно на 677. Тай і цього советські фабрики не можуть виконати. В Америці лиш один Форд виробляє 5,000 авт денно. В Советах всі фабрики не можуть виробити десятої частини цього.

НОВИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС У ЛЬВОВІ.

ЛЬВІВ. — В половині лютого ц. р. розпочавсь у Львові перед судом присяглих процес пятьох українських селян з Голого Равського, пов. Рава Руська. Прокуратор притягнув підсудних перед суд за „злочин державної зради" (приналежність до ОУН і підпал). Серед підсудних знаходяться: Дмитро Пелип, Михайло Богущ, Теодор Чорний, Юрко Чорний і Данько Пелешко. Вони сидять у вязниці ще від січня минулого року. Їх обороняє адв. Кость Паньківський.

ЗАМІТНИЙ ВИСТУП ПОЛЬСЬКИХ ОФІЦИРІВ.

ЛЬВІВ. — Польська преса пише, що недавно відбувся у Львові зїзд „Звйонзку подофіцеруф резерви", на який прибули теж представники армії й уряду. На цьому зїзді між іншими справами докладно обговорювали справу парцеляції і кольонізації українських земель. Зїзд осудив тих польських власників, що продають землю в руки українців, як теж ухвалив звернутися до уряду та представників сойму і сенату, щоб берегли „кресової" землі.

НАРІКАННЯ УКРАЇНСЬКОГО ПОСЛА НА КОЛЬОНІЗАЦІЮ.

ВАРШАВА. — В польському соймі, в часі нарад бюджетової комісії український посол З. Пеленський виголосив промову, в якій гірко нарікав на польські парцеляційні методи, якими відсувається українського селянина від купна землі. Він нагадував полякам те, що колись робили з ними німці, які теж відсували поляків на Шлеську від купна землі. Та німці, говорив З. Пеленський, бодай ухвалили відповідний закон і робили ці річи ніби „законно". „А кольонізація на наших землях — говорив посол — іде противозаконно, іде проти конституції, яка виразно каже, що ніхто не може бути позбавлений прав з причини його походження чи віроісповідання. Отже відважно панове, скажіть отверто, ухваліть закон, що український нарід не має права набувати землі, що до українського народу не відноситься конституція" — так говорив посол Пеленський, той, що був одним з головних ініціяторів польсько-української „угоди".

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016 4-0807.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

В Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДЕНЬ ВАШИНҐТОНА

Дня 22-го лютого кожного року Америка обходить свято Юрія Вашинґтона, котрого вона називає звичайно Батьком свого краю, а про котрого ще й досі остаються правдивими слова, сказані над його гробом: „Він був перший у війні, перший у мирі і перший у серцях своїх земляків".

Молодече життя цього чоловіка обіцювало йому світлу карієру, але Джордж Вашинґтон відчув, що для повного розвою американських кольоній треба, щоб вони самі порядкували свобідно своїми справами. І тому, не зважаючи на те, що міг сподіватися добробуту й при залежности кольоній від Анґлії, він стає між провідників руху за відірвання цих кольоній від Анґлії.

Навочасні розсліди американських історикі в доказують, що на початку американської революційної боротьби Вашинґтон не мав за собою навіть симпатій більшости американських кольоністів. Через те ця боротьба затяглась довго. Власне на тлі нерішучости мас кольоністів виступає тим ясніше завзяття, постанова й воля провідника революційної армії, ґенерала Джорджа Вашинґтона.

Коли революційна війна нарешті покінчилась великою виграною, то це була передівсім головна заслуга її вожда. І власне тоді, в тій перемозі Джордж Вашинґтон показався ще більшим, ніж він був у війні. Вигравши війну на чолі вірної й собі особисто відданої армії, Джордж Вашинґтон міг легко проголосити себе королем або диктатором. Замісць цього Вашинґтон, згідно з ідеалами, які він голосив, розвязав свою армію, розпустив офіцирів і зложив всяку військову владу.

Його вибрано першим президентом Злучених Держав Америки. Ділом Вашинґтона було не тільки орґанізувати уряд і край, але й виробляти ще почуття державної єдности. І знову Вашинґтон міг це робити насильними, диктаторськими способами, але він вибрав далеко довшу; тяжчу дорогу виробляти почуття єдности, розвиваючи його в масах населення.

Доказом його великої популярности в мирі був вибір його президентом удруге. Коли його хотіли вибрати президентом утретє, Вашинґтон заявив, що це могло би витворити в Америці прецедент, себто заставити наслідників таке саме робити, а між ними може знайтися чоловік, що схоче цю владу зробити постійною для себе, або в своїй родині. І він вдруге зрікся влади.

У цей спосіб власним життям Вашинґтон засвідчував вірність засаді, що влада має виходити з народу й народові служити, а не тому, хто має владу.

За ці річи він далі остається першим у памяті своїх земляків.

Вол. Дорошенко.

Пантелеймон Куліш

(1819—1897).

(У сорокліття смерти).

Дня 14. лютого цього року минуло сорок років, як умер Панько Куліш, один із славної української трійці — Шевченко, Куліш, Костомарів. Не вважаючи на чималі ріжниці щодо вдачі, хисту й думок, усі три вони тісно звязані між собою й особистими взаєминами й працею для народу.

Нерозлучні вони й у діях новітнього відродження України. Та й не дивниця. Аджеж саме вони були чоловими діячами того гурту молодої української інтеліґенції, що, зеднавшись у „Братство св. Кирила й Методія", задумував визволити рідний народ і з пут фізичних, матеріяльних — кріпацтва, і з пут духових — темноти, та мріяв про власну українську державу, вільну Україну у спілці вільних словянських народів. І хоч царський уряд і розгромив братчиків (сталося це 90 літ тому), проте не мав сили вбити їх шляхетні задуми. Вони не зрадили своєї любови до рідного краю й народу, що йому служили присягалися замолоду.

Такий був і Панько Куліш. Вирвавшися з заслання, береться він жваво за працю, перервану лихоліттям. А як по смерти царя Миколи настав вільніший лад, Куліша раптом стало повно скрізь.

Він видає етноґрафічні (народознавчі) та історичні матеріяли (славні „Записки о Южной Руси", два томи, 1856—57 рр.). Наново складає розпочатий іще перед арештом і засланням перший в українській мові історичний роман („Чорна Рада"). Укладає „Граматку" для народу, а опісля випускає цілу низку „метеликів" — дрібних книжечок для народнього читання. Розпочинає літературну критику українською мовою розвідкою про письменника Квітку (1778—1843). А рівночасно намагається здійснити давню свою мрію про український журнал, але через цензурну заборону мусить обмежитися неперіодичним літературним збірником („Хата", 1860 р.), який сподівається таки зробити періодичним часописом. А коли в 1861 р. повстає нарешті довгожданий журнал („Основа", Птб., 1861—62 рр.), Куліш стає найближчим та найплідніщим співробітником „Основи", заповнюючи її своїми писаннями. Тут і красне письменство — поезії та оповідання, тут і критика, публіцистика, педагоґіка, історія, то що — українською й російською мовою, під власним імям і численними псевдонімами (прибраними іменами). І дбає тут він не лише про інтеліґенцію, але і про нарід, намагаючись викласти рідну історію приступною українською мовою. Аджеж це його задушевна мрія побачити український народ рівним щодо культурности освіченим народом европейським. А без культури рідного слова, це річ неможлива. Високо цінячи й щиро люблячи красу й силу українського слова, що його знання виніс ізпід батьківської стріхи, хотів Куліш, щоб заблисло воно всіма барвами веселки в літературі та науці, стало перлиною у творчости цілого культурного світу. От у цьому змаганні збудувати власну українську культурну хату, на основах, переказаних непопсованим народнім побутом і проходить ціле дивге трудяще Кулішеве життя.

Вийшовши з заможної напів панської семї, де ще міцно жили давні українські традиції, сильні привязанням до свого старовинного козацького роду, пишався Куліш своїм походженням. У своїм життєписі підніс він із натиском, що походить він із козацтва городового — із статечних, мовляв „кармазинників". Ця верства козаків-хуторян, людей гордих своєю волею й незалежністю та свідомих носіїв рідних традицій, була для Куліша наче вицвітом української нації. Цінна тим більше, що й загалом, на думку Куліша, людині українського роду, навіть простій, у самій гущі народній, незачепленій іще чужинецькою ніби-то-культурою, — притаманний своєрідний шляхетний аристократизм, шляхетна панськість, у розумінні старовинних греків.

І от усі борсання Кулішеві, надто в останнім чвертьстолітті його життя, всі його виступи проти цих чи тих діячів, навіть колишніх приятелів-однодумців, а то й цілого українського освіченого громадянства слід пояснити саме боротьбою за згаданий вище культурницький ідеал. У цій боротьбі із своїми — дійсними чи уявними — ворогами, Куліш часом заходив за далеко й, сильно перегинаючи палицю, бив нею навіть власну, таку собі любу й таку вихвалювану ним верству. Така вже була його завзята, нестримна й уперта вдача — недурно прозивали його „гарячий Куліш".

З пересердя на рідну „азіятщину", що не здолала створити власної держави, закидав він цілій українській нації: і панам („вельможній покозаччині") і простим селюхам, козакам і духовенству та міщанству — усі сім смертних гріхів, та у противагу вихваляв „лад" і „культуру", що їх ніби-то несли нам чужі „державники" для нашої власної користи — чи польські пани, чи російські царі. Але хоч і тих і других теж не шкодував Куліш і під гарячу руч жорстоко картав їх за кривди, що їх вони чинили українському народові, то проте немилі й незаслужені виступи проти своїх, зокрема проти Шевченка, та в оборону Петра І. й Катерини ІІ., кінець-кінцем відштовхнули були від Куліша всю українську інтеліґенцію. Тільки згодом, коли пристрасти потахли — вмерли разом із їх носіями, настав час оцінити діяльність Кулішеву безсторонно. І от, відвіявши полову в його спадщині від чистого зерна, бачимо ми тепер, що останнє велико переважає першу.

Щож тривкого лишилося по Кулішеві? А власне — ота його безустанна, вперта праця над культурою українського слова, над виробленням української мови, щоб стала вона знаряддям освіченої по-европейському людини. Цеж Куліш сильно спричинився до створення справжньої української письменницької мови, поклавши основи української — і щодо мови — літературної критики, публіцистики й науки. Ще більше — щоб присвоїти українській літературі твори світового значіння, взявся він за переклади з чужих мов і дав нам українську Біблію, дав переклади великих світових письменників: анґлійців — Шекспіра (1564—1916) й Байрона (1788—1824), німців — Ґете 1749—1832), Шіллера (1759—1805) Гайне (1799—1856), росіянина Пушкіна (1799—1837), поляка Міцкевича (1799—1855) й ін. Рівночасно збагатив він рідну поезію (правдивими перлинами власної лірики (чутливої поезії), коли покинув переспівувати Шевченка (в „Досвітках"), а взявся писати, взоруючись на найвизначніших творах европейської літератури („Хуторна Поезія", „Дзвін").

Не слід маловажити й російських творів Кулішевих — аджеж і російським пером працював він для добра українського народу так, як він розумів це добро. Зокрема його історія козаччини, відома під назвою „Історія возсоединенія (сполуки) Русі", поза згаданими вище виступами проти Костомарова й Шевченка та загалом української інтеліґенції, праця, як це підніс десять літ тому акад. Михайло Грушевський, не лише талановита, але й дуже цінна.

Не забуваймо, крім того, що Куліш є батьком нашого новітнього правопису, який попри все інше має ще й ту вагу, що ріжнить нас від москалів.

А коли ще згадаємо значіння Куліша для життя Галичини, де він перший намагався створити вогнище культури на цілу Україну, підпомагав і грішми і власною працею місцеві національно - українські (народовецькі) видавництва — спершу „Мету" та „Вечерниці", далі „Правду", кермував літературними й науковими працями місцевих діячів — то постать його стане перед нами на цілий свій зріст. Його думки про вагу нашої мови для нас, як нації, виходять найкраще з його слів, що він їх написав після ганебного указу з 1876 р., коли царський уряд заборонив українське письменство:

„Єдиний скарб у тебе рідна
мова,
Заклятий для сусіднього
хижацтва:
Вона твого життя міцна
основа,
Певніша над усі скарби й
багатства..."

Ціле своє життя Куліш працював для збагачення, побільшення й ублагороднення цього скарбу. Вже вмираючи, у безтямі, водив він пальцем у повітрі, дописуючи недописане...

От за цю вперту й незвичайно плідну та цінну працю й годиться нам згадати „незлим тихим словом" товариша й приятеля Шевченка та Костомарова в сорокліття його смерти.—(„Життя і Знання").

З НАШИХ ЖУРНАЛІВ

Нова Хата. За січень 1937 р. Ч. 1—2.

З поміж українських жіночих журналів, що виходять у краю, двотижневик „Нова Хата" поклав собі метою — **плекання домашньої культури.** І треба сказати, що упродовж усього свойого дотеперішнього існування — а це вже за нашим журналом дванацять років безпереривної праці! — „Нова Хата" з цього погляду зуміла відповісти свойому завданню з усім його зрозумінням, як це показує нам уже хочби тільки поверховний перегляд того всього, що нагромадилось стількиж цінним, що й цікавим та гарним матеріялом в її дванацятьох річниках досі. Довершена тут редакцією нашого журналу праця це видатний вклад в ділянку культурної роботи українського жіноцтва у краю, і треба би критикові цілого ряду статтей на те, щоб цілість тієї праці розглянути основніше й відзначити хоч деякі її цінніші сторінки. Та надіючися, що може можна мені буде повернути ще нераз до давніших річників „Нової Хати", я хочу отут обговорити покищо обидва найновіші її випуски, а саме чергові числа за січень біжучого року.

Так погляньмо вперше на часть літературну. Отвираємо перше число, з гарною, артистичною прикрасою окладинки, і як першу річ знаходимо тут лемківську леґенду **„Втека до Єгипту",** ілюстровану мистецьким малюнком С. Гординського. Ця леґенда, записана 1900 р. нашим відомим дослідником **проф. О. Роздольським** від Ілі Федака, старенького дідуся в Полянах, короснянського повіту, цікавенька собі як своїм змістом, так і первісним говором, і вносить собою симпатичну різдвяну ноту в цілість даного числа. Даліж маємо тут оповідання **Соні Бей, „Різдвяна крадіж",** річ легку і святково погідну своїм змістом, але в його концепції не без рисів траґічного, і то доволі модерного конфлікту. А як третя з ряду тут невеличка, але дуже змістовна розвідка **д-ра Богдана Барвіського „Наші піонірки у збиранні пісень і переказів про опришків",** з якої наш читач може навчитися неодного, і то такого, що варто і годилосяб знати нам усім. Автор ось, ніби назязуючи до ориґінальної народньої леґенди, що отвирає наше число, подає нам цінні згадки про тих наших людей, що як перші бралися за збирання народніх пісень і переказів про опришків. Передовсімже згадує галицького історика, д-ра **Юліяна Целевича** (1843—1892), мимоходом кажучи, першого голову нашого Наукового Товариства імени Шевченка. Д-р Барвінський вказує на чотири статті Целевича про Довбуша та при інших опришків, і на його заклик до „любителів нашої бувальщини" збирати дальші матеріяли в цім напрямі. Заклик, на який одначе відгукнулось позитивно спершу тільки наше жіноцтво **(Ц. Бурачинська, Т. Навроцька, Н. Кобринська, Климентина Лисинецька).** І про тих то піонірок в ділянці прослідкування відносної устної словесности подає д-р Барвінський в дальшій частині своєї статті інтересні подробиці. Та в звязку з цим нехай мені буде тут вільно вільно зазначити, що і моя пок. мати, **Олена з Погорецьких Грицаєва** — теж одна зі співробітниць альманаху **„Перший вінок",** що була в переписці з Кобринською та з Оленою Пчілкою — цікавилася все живо народніми піснями й переказами. Вона радо записувала їх сама, і вчила того і нас, своїх дітей, і по скільки приґадую собі, оповідала нам переказ про Довбуша, записаний нею в її ріднім селі Борині.

Але вертаймо до нашої теми знову.

Нашим читачкам в Америці певно цікаво буде побачити тут два нариси **Марії Бойко** (з Дітройт) п. з. **„Заморські діти"** („Ґаля" і „Бені"), де авторка намагається змальовувати простими, але щирими словами тугу нашої дітвори в Америці за рідною їм, а такою далекою, далекою Україною...

Відгуком з Америки є в нашім числі теж стаття **Марії Струтинської-Ґамбаль „Жіночий рух в Америці".** Ця стаття вже з інформативного боку для галицької читачки цінна й цікава.

А коли згадаємо ще статейку **„Дитячі садки",** як черговий голос в дискусії на цю, таку важну тему відносно виховання нашої дітвори у краю, викликану статтею **Константини Малицької,** та цьогорічну більшу літературну річ, — по-

В. Буднівський.

РОДОМ З ПЕКЛА

(7)

Поїхали далі. Ідучи далі за тропою, звернулися в бік наліво і станули безрадні. Тропа розділилася на дві. Обі були однаково сильні. Одна ішла далі в сторону моря, друга прямовисно від неї, в сторону Бога. Наші не довго радили. Рішив Добневич.

— Годі рішитися, котрий з тих двох шляхів вибрати, — сказав. — Ризикувати в сю, або в ту сторону, годі. Треба і нам поділитися. Я поїду далі так, як ми досі їхали, ти візьмеш наліво. Зі мною підуть три козаки і з тобою три. Ти візьмеш половину грошей і коней, я також возьму половину. Якби показалося, що половина замало, то як татарин взагалі схоче продати, то вдоволиться завдатком і на решту зажде.

Добневич дав Сидорові гроші і крикнув:

— Не тратьмо часу, гайда!

По дорозі в свою сторону Сидір довідався від татарських чабанів, що не Добневич, а він попав на добрий шлях, бо туди їхав Ресуль-аґа в цілим ясиром. Тим другим шляхом пігнали зрабовану худобу на нові пасовиска, на котрі чамбул вже збирався переґнати всю свою худобу. Від тих чабанів Сидір також довідався, що між бранками є мама з донькою, обі дуже гарні. Доньку має сам отаман Ресуль-аґа, маму бідний татарин Юсуф Челебі.

Щоб татари дуже не дорожилися, Сидір загадав троха брехати:

— Ресулеві скажу, що хочу викупити тільки маму, тому другому, що приїхав тільки по дівчину.

Заїхав Сидір до улуса і зараз пішов до отамана. По вступних церемоніях, сказав:

— Я чув, аґо, що ти з походу привіз дві гарні бранки, маму і доньку. Мене вислано до тебе спитати, чи продав би маму і якого зажадаєш окупу

Татарин скривився і відповів сердито:

— Мамуню має Челеґі. У мене тільки донька. Хочеш її викупити, то добре. Багато не зажадаю, бо у мене того товару досить... аж забагато.

— Доньку я купив би хіба як додаток до мами. Очевидно, як той Челебі забагато за неї не злупить з мене. За доньку я годен дати хіба лиш ту решту, яка мені лишиться після виплати окупу за маму.

— Він за маму також не возьме багато. Менше, як я за доньку.

— То позволь, аґо, що піду до того Челебі, щоби довідатися, чи продасть і скільки жадає. Побачу, чи мені багато лишиться на окуп за доньку. На окуп маю також два гарні коні.

— Де вони, ті коні? — спитав татарин живо. — Кажеш, гарні коні?

— Не сердься, як я вгадав, та гадаю, що таких в твоїм чамбулі нема.

— Піду подивитися!

Татарин пішов за Сидором. На одного з тих коней дивився ласо так, що йому очи троха не вилізли.

— То ти сього коня хочеш дати за мамуню? — спитав.

— Сього, або того третього; або й оба, як Челебі буде безлично дорожитися.

— Я тобі щось скажу. Ти не йди до нього, бо він зажадає ще більше як пару тих коней. Ти зним торгу не добеш. Лиши то мені. Я піду до нього. Даш за коньку і маму оба коні і сто злотих.

Сидір став надумуватися.

— Ти ще думаєш?! — крикнув татарин. — Чи ти чув, щоби хтось колись зажадав такого малого окупу за молоду і гарну бабу і ще кращу, бо молодшу доньку? Кажу тобі, не надумуйся. Дай оба коні і сто злотих, я тобі пришлю обі бранки. Ще додам тобі арбу, щоби обі могли вигідно відїхати звідси. Твої товариші нехай далі лишаться тут при конях. Отся колиба, четверта звідси, порожна. Як схочеш у нас переночувати, то відступаю її тобі. Іди до колиби і зажди. Я піду торгуватися. Як сторгую, то евнух приведе тобі мамуню з донькою. Візок прикотять тобі на місце, де стоять твої коні.

Татарин підвів Сидора до колиби, сам пішов далі. Сидір сів на рогожі і ждав. Ще ніколи не почував себе таким щасливим, як в сій хвилі.

Не довго ждав. До колиби увійшли дві.

Сидорові потемніло в очах, він поблід. Зробилися йому недобре, коліна під ним згиналися. Троха не повалився на землю.

Перед ним стояли — його жінка і його теща!

Обі жінки стояли перед ним і дивилися на Сидора, не кажучи нічого. Він далі стояв німий, лютий, троха не тріс з досади.

— Сидоре! — раптом роздався мягкий, сердечний жіночий голос, котрий потряс цілим тілом Сидора. — Ти так довго не бачив мене, і тепер, зійшовшися зі мною, ще не маєш для мене доброго слова? Чи то совісно так? Як би ти знав, що я покаялася; як би ти знав, що я гірко відпокутувала мої гріхи проти тебе, то ти пожалів би свою Марійку і вже не гнівавсь би на неї:

Сидір важко зітхнув, не відповідаючи і не глянувши на жінку. Вона приступила до нього, вхопила обіруч за голову, поцілувала в чоло і щебетала далі:

— Сидоре! І не глянеш на мене? Чи ти вже цілком забув за ту гарну, солодку хвилину, коли то ти перший раз сказав мені, що любиш мене?

Сидір не підводячи очей, відповів:

— Прошу мені не пригадувати тої хвилі, коли моїми устами говорив осел!

— Сидоре! — застогнала молода й гарна жінка і лице накрила долонями. — Я нещасна, я пропаща! Чомуж ти не лишив мене в татарських руках? Може скора смерть зробила би кінець моїм терпінням. Ти викупив мене хіба лиш на те, щоби мені показати, на дні якої пропасти я була. Та я знаю, що я все те заслужила собі, бо я відкинула від себе щастя, якого я не варт була.

Спершу Сидора заголомшила була поява його жінки в хвилі, коли він певний був, що обійме Марину Добневича. В першій хвилі він з сим фактом ані руш не міг погодитися. Колиж вже не було найменшого сумніву, що то справді жінка, він пригадав собі, що вона втопилась була.

— Колиж то ти воскресла? — спитав зїдливо.

— Не второпаю, — відповіла, бо й вона сю пригоду призабула.

(Дальше буде).

чаток перекладу роману англійської письменниці **Перл Бак „На перехресті вітрів"** — то з цим наша частина вичерпується. І тепер треба нам перейти до частини, присвяченої властивому завданню нашого журналу, а саме питанням плекання домашньої культури, частини, зміст якої я тут очевидно можу лише зареєструвати. Це статті „Карнавал іде" — фахові поради щодо карнавалових одягів — далі „Годівля вазонових ростин", а позатим багатий, нечто фаховий відділ „Форми (крою) для всіх", завдяки якому наша читачка, доскільки треба їй фахових вказівок щодо виготовлювання модних одягів, не потребує звертатися за ними до ніяких чужинецьких „журналів моди". Бо „Нова Хата" з цього погляду — і з погляду на ріжні питання домашнього господарства (плекання дітей, прикраса хати, культура гостини, їжа, варення страв і т. ін.) — дає їй хіба багатий матеріял до використання.

А позатим лишаю цей відділ до осуду компетентних знавців, та звертаюся до заміток про літературну частину в ч. 2-гім числі „Нової Хати" за січень ц. р.

Тут на вступі витає нас вірш нашої високошанованої поетки-ювілятки, старенької **Уляни Кравченко, „Слова мої зміняються у барву..."** Вірш, якого слова вам любі-любі, мов слова когось невимовно рідного і дорогого...

Далі цінна стаття про українську народню кераміку **Володимира Січинського.** Стаття ця, — як і більшість статтей тут — з добрими малюнками. Цікаво читати теж замітку про нашу діячку на Закарпатті, **Ірину Невицьку,** яка на всякий випадок варта того, щоб знало про неї все наше громадянство. А як оповідання є тут спроба **Тані Чайківської „Дідова усмішка",** в якому мені найкраще подобалася гарна, молодеча віра авторки в наше майбутнє. „...Гей, виростемо, крила віршині...!" Це гарна. Далі інтересна стаття **Н. Чужої „Жінкавояк"** з якої читач довідається не одну цікаву подробицю про таких жінок в історії, що славно володіли зброєю.

Позатимже тут — як і в першім числі — багато фахового матеріялу, в якого подрібну оцінку не входжу.

Отак у цілості:

„Нова Хата" це вдатно редагований, гарний і корисний журнал, якому треба побажати щонайкращого розвитку і на будуче. А його адреса:

Львів, Ходкевича 9.

Д-р Остап Грицай.

UKRAINIAN SONGS FOR SALE AT THE "SVOBODA BOOKSHOP"

"MUSIC HIGHWAYS and BYWAYS" songs and dances of various nations, including a section devoted to Ukrainian songs and dances. Also contains plays. Beautifully bound and color-fully illustrated **$1.50**

"SONGS OF UKRAINE," Arranged by Prof. Koshetz for chorus, with the words in the English language. Prefaced with a paragraph explaining the song. Use them in your club, choir, school glee club: **Lullaby,** 12 ¢; **Griddle Cakes** (Gretchanyky), a dance song, 15 ¢; **The Ploughing Farmer,** a lilting melody of a crisp rhythm (tzob, tzabe, tprrr, 12 ¢; **A Cry in the Night,** a lament of a girl given in marriage without her consent, 15 ¢; **Hear, ye people,** a Carpathian Christmas carol, 15 ¢; **The Chicken Lady,** a simple tale naively told, 20 ¢; **A Violin is Singing in the Street,** a story of a girl whose mother wouldn't permit her to take part in the street gayety, 12 ¢; **The Cossack,** a typical Cossack song, 12 ¢; **The Cossacks' March** (Hey na hori tam zhentsi zhnut), 17th century, 12 ¢; **Cossack Romance,** 16-18th century, 15 ¢; **Marusia,** a Cossack song, 15 ¢; **Mohyla,** about a Ukrainian burial mound, 15 ¢; **Let the World Rejoice,** Christmas carol, 12 ¢; **On New Year's Day,** a carol, 15 ¢; **Legend,** a canticle, 12 ¢; **Out of the Darkness,** church melody of the 12th century, 15 ¢; **Praise the Lord,** church melody of the 17th century, 12 ¢; **O, Give Thanks Unto God,** 17th century, 12 ¢; and the **Passion Trilogy** (from an 18th century manuscript, consisting of (1) **Trial Before Pilate,** 15 ¢; (2) **Crucifixion,** 12 ¢, and (3) **Resurrection,** 15 ¢.

Order from

"SVOBODA"

83 Grand Street (P. O. Box 346), Jersey City, N. J.

МІСЯЧНИЙ ЗВІТ ГОЛОВНОГО РЕКОРДОВОГО СЕКРЕТАРЯ У. Н. СОЮЗА

за січень 1937 року.

НОВІ ЧЛЕНИ:

В. 3. Матлага Марія.
В. 5. Бурдига Марія.
В. 8. Олещук Стефанія.
В. 20. Чайковська Бронислава, Білик Михайло.
В. 22. Яворська Ольга Михалина.
В. 25. Ядловський Михайло.
В. 33. Коцоловський Микола.
В. 34. Білик Б. Стефан, Цибак Катерина.
В. 44. Тимошок Михайло.
В. 45. Стриковська Олена, Депутат Стела, Дудан Іван.
В. 54. Очаповська Олеся, Климчак Іван, Руденко Максим.
В. 57. Лисяк Павло, Лисяк Петро.
В. 58. Демко Микола, Демко Юлія.
В. 70. Кирчів Ева.
В. 72. Бенько Дмитро.
В. 76. Лисак Марія.
В. 82. Стромок Іван.
В. 91. Блонар Василь.
В. 94. Шаран Анна, Баско Семен.
В. 123. Булик Анна, Драган Іван.
В. 125. Кашуп Юлія.
В. 138. Стисло Гаврила.
В. 142. Лабінська Евгенія, Гронвальд Теодор.
В. 143. Головатий Михайло.
В. 147. Клапко Іван, Попик Іван, Галевич Володимир, Тихоліз Іван.
В. 151. Паланиця Володимир, Лехів Анна Евеора.
В. 164. Куцуряк Марія, Гелетій Розалія, Калинич С. Володимир.
В. 165. Гостинський Василь.
В. 171. Бейгер Анастасія, Лупиняк Юлія, Качала Марія.
В. 177. Патекевич Річард.
В. 179. Сопко Йосиф, Паращак Катерина.
В. 182. Іськів Марія.
В. 183. Убогей Мирослав.
В. 192. Охотко Дмитро.
В. 201. Хабінак Еллен.
В. 202. Вівчинська Елисавета.
В. 203. Хомяк Марія, Клим Станислав, Романяк Михайло, Блажовська Мелянія Марія, Мартин Б. Ольга, Блажовська Ірина, Швайка Ольга.
В. 204. Лотоцький Володимир; Полів А. Марія, Марчук Петро, Когут Анна, Гузаровська Марія, Савчук Пилип, Ростецький Семен.
В. 210. Кохан Анастасія.
В. 213. Бойко Анна, Путас Анна.
В. 217. Іванів Стефан.
В. 223. Сопчис Михайло.
В. 225. Кохан Іван, Кохан Микола.
В. 236. Геряк Ілько.
В. 237. Стеців Катерина.
В. 240. Шумейко Анна.
В. 247. Оборишко Володимир, Оборишко Йосиф.
В. 251. Яшишин Марія.
В. 252. Волошинський Дмитро, Гасюк Ар Михайло.
В. 262. Берій Е. Джайлс.
В. 267. Шварц Константин.
В. 282. Малимон Михайло.
В. 287. Жуковський Володимир.
В. 288. Салик Стефан.
В. 291. Присташ Іван, Бург Іван, Клюкач Микола, Гурський Петро, Сухиня Григорій, Микита Володимир, Бург Лаврентій, Сухиня Андрій, Бург Михайло, Бург Ілько, Ковальчук Володимир, Бург Стела, Присташ Текля, Гурська Алма, Бург Джейн, Рейтер Іван.
В. 292. Качмар Михайло, Кеянчук Михайло, Сенько Микола, Саврій Іван, Максимець Максим.
В. 301. Хомич Олекса, Боруцький Володимир.
В. 304. Грех Володимир, Цар Анна.
В. 308. Лесеганич Василь.
В. 316. Лапчак Софія.
В. 324. Прислак Маргарета Марія.
В. 328. Микиток Михайло.
В. 334. Мураль Михайло.
В. 336. Хміль Казимир.
В. 345. Процай Марія.
В. 369. Патер Павло, Родугнес Фесія.
В. 371. Салюк Теодор, Яцентий Йосиф.
В. 375. Чичула Микола, Наваляний Андрій.
В. 388. о. Мицик Омелян, Мицик Марія.
В. 400. Пісоцький Метро.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ НАНОВО:

В. 1. Пацканич Петро,* Пацканич Михайло, Пацканич Іван,* Товт Іван.
В. 5. Пастерняк Василь.
В. 28. Шимська Анна, Шимський Микола.
В. 31. Якубів Григорій, Ястряб Анна.
В. 37. Шевчук Катерина.
В. 39. Фішер Анна.
В. 43. Царинський С. Віцентій.
В. 48. Бельска Варвара, Бельска Тамара.
В. 53. Поваляда Дмитро.
В. 61. Дебич Марія, Дебеч Микола.
В. 63. Вархоляк Марія, Вархоляк Дамян.
В. 88. Петрущак Йосиф,* Петрущак Василь,* Петрущак Андрій.
В. 96. Котула Василь, Шміхуд Стефан, Губицький Петро, Кемпа Микола.
В. 100. Гальма Марія.
В. 102. Кардимас Михайло, Малицький Василь, Павлик Василь.
В. 126. Кривецькей Ілько.
В. 130. Сірко Теодор.
В. 133. Морган Іван.
В. 135. Жіз Текля, Жіз Стефан, Клим Антін, Клим Пелагія.
В. 142. Фостовська Анна, Фостовський Іван, Фостовська Софія.
В. 146. Поторока Семен.
В. 147. Баранко Григорій, Гайдай Василь, Іванів Катерина, Радіо Михайло, Радіо Катерина, Іванів Григорій.
В. 155. Голіновський Осип.
В. 161. Поташ Стефан.
В. 193. Дамонд Марія, Трач Йосиф, Пастерняк Петро.
В. 210. Завадовський Фредерек Петро,* Завадовський Стефан.
В. 221. Гутман Дмитро.
В. 235. Вильхак Марія, Вульчак Григорій.
В. 238. Галандій Микола.
В. 260. Шведик Павлина.
В. 266. Сивик Стефан.
В. 278. Константинович Володимир, Морикін Іван.
В. 292. Мехальчук Петро,* Михальчук Анна, Михальчук Теодор.
В. 302. Ханаз Михайло.
В. 304. Цар Петро.
В. 307. Стадник Ілько, Прус Анастасія, Прус Петро.
В. 354. Попік Орест.
В. 370. Подільна Стефанія.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 3. Федуняк Теодор, Федуняк Марія.
В. 11. Кокус Мартин.
В. 25. Пелехович Анела д-р.
В. 34. Устан Григорій,* Устан Марія.
В. 42. Фостовська Софія,* Фостовський Іван.
В. 52. Шило Іван.
В. 121. Кіцак Марія.
В. 143. Пришлак Анна.
В. 175. Шевчук Юрій, Шевчук Олена.
В. 181. Шевчук Григорій.
В. 183. Захарійчук Варвара.
В. 200. Швед Михайло.
В. 204. Збровський Стефан.
В. 291. Пелих Михайло.
В. 292. Маляняк Михайло.
В. 294. Паснак Анна.
В. 297. Горний Михайло.
В. 305. Рудий Петро, Рудий Анна.
В. 316. Архетко Катерина.
В. 325. Малиц А. Іван.
В. 364. Краснопірка Берта.
В. 390. Шишінка Ксеня, Шишінка Михайло.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ІНШИХ КЛЯС:

В. 62. Коваль Олена.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ:

В. 1. Барна Ева, Яким Марія, Якем Олекса, Юрцаба Лешко, Ольшевський Йосиф, Полиняк Варвара, Поляняк Климко.
В. 5. Пецяляк Павло.
В. 8. Хомячек Іван, Попінчак Сузанна, Пелех Анна, Пелех Іван, Кормаш Микола, Кормаш Текля, Ястівка Григорій, Бобеляк Іван.
В. 14. Бурбеда Стефанія, Ткач Іван.*
В. 15. Бич Катерина, Бич Павло.*
В. 20. Годяк Микола,* Годяк Анна, Анеля Годяк Марія, Годяк Йосиф.
В. 22. Чорномаз Мирослав, Дацко Мар'яніна, Дідек Володимир.*
В. 25. Балко Андрій Іван д-р, Каштанюк О. Богдан.
В. 28. Шовел Михайло, Шовел Станислав, Васильчук Марія, Васильчук Микола, Васильчук Михайло,* Васильчук Анна.
В. 29. Говард Фелч Петро.
В. 43. Рущен Станислав, Лагода Параскевія.
В. 47. Валоне Тереса.
В. 49. Подлусевич Михайло.
В. 56. Адамяк Йосиф, Шегельська Теодора.
В. 62. Войцеховська Марія, Слівар Юлія.
В. 64. Ющишин Софія, Атаманець Василь.
В. 67. Кернична Василь.*
В. 72. Андрейко Франко,* Андрейко Софія.
В. 75. Заставецька Яків.
В. 76. Мілер Анна.
В. 78. Запоточна Бронислава, Запоточна Йосифа, Котляр Теодор, Бордун Семен, Ваненчук Антін, Тимчишин Марія, Старжецький Семко, Молочняк Петро, Леньов Іван, Козей Василь, Фіняк Яків, Дронюк Юрій.
В. 83. Басараб Марія, Миронів Прокіп, Миронів Марія, Миронів Іван.* Миронів Анеля, Маліновський Григорій.
В. 86. Дзяма Григорій, Дзяма Олексій.
В. 91. Кріль Володимир.*
В. 94. Осадчук Пашка.
В. 95. Борута Андрій,* Борута Юрій, Данило Петро, Мич Василь.
В. 96. Лесик Анна, Трухман Захарій.
В. 101. Литвинчка Юлія, Гаш Анна.
В. 106. Павлів Ілько.
В. 113. Полоскей Михайло.
В. 126. Кіч Ольга, Різнів Василь.*
В. 132. Гальма Павло.
В. 136. Хропка Іван, Хропка Йосиф.*
В. 141. Монцел Іван.
В. 151. Ступман Марія, Дацик Марія, Артим Ева, Тарас Анна.
В. 152. Білик Василь, Климців Микола,* Ткачук Микола, Ткачук Пелагія, Мулер Лев.
В. 155. Черепаняк Йосиф, Грабінський Олекса, Грабінська Юлія, Пачковський Михайло.
В. 172. Гриновецька Марія, Гриновецький Михайло.
В. 176. Дзівинський Іван.
В. 183. Кницинський Володимир.*
В. 193. Дзюряк Марія.
В. 201. Борецька Марія.
В. 204. Бабій Павлина, Бойчук Максим.
В. 214. Сава Марія.
В. 217. Шевчук Явдохія, Шевчук Роман.
В. 222. Левицька Віра, Левицький Володимир,* Саідло Михайло.*
В. 240. Кун Йосифа, Піцик Марія, Піцик Теодор.*
В. 242. Скубяк Анастасія, Андрусь Анна, Андрух Розалія, Андрух Стефан, Скібяк Анастасія.
В. 253. Хомин Стефан.*
В. 257. Юрас Анна.
В. 265. Самець Олекса, Самець Марія.
В. 267. Заборський Михайло,* Заборська С. Теодосія.
В. 268. Кітт Стефан.
В. 271. Цюрко Джейн.
В. 272. Стовський Володимир.
В. 276. Фізор Марія.
В. 278. Грибулич Марія, Грибулич Софія.
В. 282. Припиналюк Володимир.*
В. 288. Крокош Ванда.
В. 291. Кравс Едвард, Ділай Михайло.
В. 296. Красинський Іван.
В. 307. Карнаух Онисим, Карнаух Анна.
В. 308. Лесеганич Василь.
В. 309. Яцкевич Франко.
В. 310. Венгринович Володимир.
В. 315. Іванило Василь.
В. 331. Гурман Катерина, Росипайлов Анастасія, Росипайлов Іван.
В. 341. Осію Микола, Базар Дмитро, Гусар Василь, Мовчко Михайло.
В. 342. Плейснер Марія, Пасланський Павло.
В. 352. Скульська Стефанія.
В. 361. Вовк Василь,* Лисенко Евген, Гапа Марія.
В. 364. Гринишин Іван.*
В. 366. Гричишин Франко, Гулик Параскевія, Горват Текля, Горват Марія, Малик Анна, Малик Стефан, Сухеня Андрій.
В. 370. Вітовська Михалина.
В. 375. Гаврилко Стефан.
В. 384. Деневич Іван.*

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 26. Маковський Михайло.
В. 37. Пришлак Анна.
В. 98. Рудий Петро, Руда Анна.
В. 142. Фостовська Анна, Фостовський Іван, Фостовська Софія.
В. 155. Шміхуд Михайло.
В. 171. Папа Марія.
В. 204. Пелехович Анеля, д-р.
В. 245. Зборовський Стефан.
В. 246. Шило Іван.
В. 251. Пелех Михайло.
В. 257. Горний Михайло.
В. 276. Устан Григорій,* Устан Марія.
В. 292. Захарійчук Варвара, Шевчук Олена, Шевчук Юрій.
В. 306. Федюняк Марія, Федуняк Теодор.
В. 330. Кефор Дмитро, Кефор Анеля.
В. 361. Паснак Анна.

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ ДО ІНШИХ КЛЯС:

В. 62. Коваль Олена.

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ НА ВИПЛАЧЕНЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ:

В. 49. Бурка Іван.

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ ЗІ ЗВОРОТОМ В ГОТІВЦІ:

В. 25. Ядловський Михайло.
В. 64. Лохмурський Павло.*
В. 66. Лагоська Катерина.
В. 156. Коваль Франка.
В. 204. Гаврилко Йосиф, Яцишин Юлія.
В. 278. Морикін Анна.
В. 338. Бачинський Микола.*
В. 375. Наваленний Андрій, Чичула Микола.

ЧЛЕНИ ПОМЕРШІ:

В. 1. Дзюмблеак Андрій.
В. 18. Підлипчак Трофим.
В. 20. Костишин Дмитро.
В. 63. Міляця Микола.
В. 87. Удич Василь.
В. 95. Куц Захарій.
В. 146. Мачерзак Семен.
В. 168. Данків Михайло.
В. 221. Жуль Теодор.
В. 239. Волощакевич Дмитро.
В. 247. Тиравська Анна.
В. 251. Карас Іван, Волянський Данило.
В. 259. Совірська Павлина.
В. 292. Козицький Іван.
В. 303. Баран Вікторія.
В. 336. Пацірка Василь.

ЗІСТАВЛЕННЯ:

З початком січня 1937 р. було в У. Н. Союзі повновідітних членів	21,919
В місяці січні 1937 р. принято нових	131
В місяці січні 1937 р. принято наново	78
В місяці січні 1937 р. принято з переступними листами	23
В місяці січні 1937 р. принято з інших кляс	4
Разом	22,155
В місяці січні 1937 р. суспендовано	174
В місяці січні 1937 р. відійшли з переступними листами	24
В місяці січні 1937 р. відійшли до інших кляс	4
В місяці січні 1937 р. відійшли на виплачене обезпечення	1
В місяці січні 1937 р. відійшли зі зворотом в готівці	10
В місяці січні 1937 р. померли	17
Разом	230
З кінцем січня 1937 р. в У. Н. С. було дорослих членів	21,925

ЗІСТАВЛЕННЯ ПІСЛЯ КЛЯС І СУМ ОБЕЗПЕЧЕННЯ:

СТАРИЙ РІД:

В клясі Д.	на $ 100	1
В клясі А.	на $ 250	14
В клясі А.А.	на $ 500	146
В клясі Б.	на $ 750	26
В клясі С.	на $1000	287
В клясі В.В.	на $1500	9
В клясі С.С.	на $2000	2

НОВІ РОДИ:

Обезпечення платне по смерти з вкладками до 70 року життя.

В клясі О- 500	на $ 500	410
В клясі О-1000	на $1000	277
В клясі О-1500	на $1500	4
В клясі О-2000	на $2000	4

Обезпечення платне по смерти з вкладками протягом 20 літ.

В клясі Р- 500	на $ 500	903
В клясі Р-1000	на $1000	561
В клясі Р-1500	на $1500	5
В клясі Р-2000	на $2000	5

Обезпечення платне за життя з вкладками протягом 20 літ. (Ендавмент).

В клясі Е- 500	на $ 500	633
В клясі Е-1000	на $1000	226
В клясі Е-1500	на $1500	6

НОВЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ НА ЦІЛЕ ЖИТТЯ ДЛЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ.

В клясі W- 500	на $ 500	1,096
В клясі W-1000	на $1000	2,199
В клясі W-1500	на $1500	9
В клясі W-2000	на $2000	6
В клясі W-3000	на $3000	1

НОВЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ НА ЦІЛЕ ЖИТТЯ ДЛЯ ДАВНИХ ЧЛЕНІВ.

В клясі Т- 100	на $ 100	5
В клясі Т- 250	на $ 250	242
В клясі Т- 500	на $ 500	4,274
В клясі Т- 750	на $ 750	644
В клясі Т-1000	на $1000	9,650
В клясі Т-1500	на $1500	219
В клясі Т-2000	на $2000	61
	Разом	21,925

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ

НОВОВПИСАНІ ДІТИ:

В. 4. Черепака Марія.
В. 34. Гриневич Дорота, Магник Ірина.
В. 58. Демко Йосиф, Демко Анна, Демко Олекса, Куриця Стефанія.
В. 86. Сайкевич Василь, Сайкевич Микола.
В. 91. Лапицька Клавдія.
В. 94. Вайт Марилин.
В. 164. Іжик Михайло, Іжик Василь.
В. 168. Стек Йосиф.
В. 171. Лупиняк Кляра.
В. 173. Мамчак Іван.
В. 204. Кінаш Григорій.
В. 217. Росоловська Анастасія.
В. 227. Бережанська Анна, Циктич Іван, Якобій Марія, Броник Іван.
В. 247. Оборишко Іван, Оборишко Григорій, Оборишко Юлія, Оборишко Слава, Оборишко Стефан, Оборишко Олена, Оборишко Марія.
В. 257. Тур Григорій.
В. 260. Литвак Юрій.
В. 267. Прислак Марія, Прислак Анна, Прислак Стела.
В. 291. Присташ Рута, Присташ Елейн, Бург Артур, Присташ Едвард, Сухиня Марія, Сухиня Евелина, Сухиня Дорота, Бург Гоневефа, Сухиня Ірина, Микита Петро, Бург Бетій Джейн, Рейтер Росел, Рейтер Мелянія, Рейтер Розалія, Зох Михайло, Декан Микола, Декан Йосиф.
В. 292. Перхалюк Г. Теодор, Демянюк Август, Максимець Одарка.
В. 301. Боруцька Стефанія.
В. 369. Федан Розалія Марія, Федан Мар'яна.
В. 375. Настасяк Лора.
В. 379. Бобик Михайло.

ДІТИ ПРИНЯТІ НАНОВО:

В. 31. Якубів Марія, Якубів Франка, Ястроб Франка, Ястроб Іван, Ястиюб Едвард.
В. 45. Стриковська Олена.
В. 48. Бельский Долорес.
В. 81. Базиляк Франко.
В. 88. Петрущак Андрій, Петрущак Стефан.
В. 99. Цімхуд Володимир.
В. 147. Радіо Теодор, Радіо Петро, Іванів Стефан, Іванів Іван.
В. 158. Волошин Ніна.
В. 201. Борецький Григорій.

ДІТИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 171. Ікалович Люба.
В. 175. Шевчук Анна, Шевчук Крестина, Шевчук Емілія, Шевчук Розалія, Шевчук Михайло, Шевчук Іван.
В. 181. Шевчук Марія, Шевчук Іван.
В. 291. Пелех Олена.
В. 305. Онуляк Павлина, Онуляк Теодосій, Онуляк Марія.

ДІТИ ПРИНЯТІ З ІНШИХ КЛЯС:

В. 364. Барбер Ірина.

ДІТИ СУСПЕНДОВАНІ:

В. 1. Дзвінчик Олена.
В. 15. Грицей Ольга Теодора.
В. 20. Годяк Елисавета, Годяк Йосиф.
В. 53. Кріль Марія, Кріль Ольга.
В. 72. Андрейко Йосиф, Андрейко Стефан, Андрейко Михайло, Андрейко Григорій, Андрейко Іван, Андрейко Андрій.
В. 76. Мілер Ольга.
В. 78. Шморгун Лев.
В. 81. Безелик Юрій.
В. 83. Кулинич Софія, Кулинич Марія.
В. 85. Процко Магдалина.
В. 88. Качмар Теодор, Качмар Василь.
В. 94. Осадчук Анна.
В. 55. Бурута Юрій, Борута Ева, Мич Феня, Мич Михайло, Мич Микола, Мич Анна, Мич Христина.
В. 112. Волянська Дорота, Волянський Омелян.
В. 113. Поліовський Юрій, Поліовський Антін.
В. 126. Різнів Анна.
В. 131. Артим Розалія, Артим Стефан, Артим Стефанія.
В. 136. Коваль Марія, Коваль Іван.
В. 172. Гриновецька Анна, Гриновецька Олена.
В. 176. Дороцький Олена, Дороцький Мирослав.
В. 204. Ісанська Павлина, Січак Юрій, Іванська Павлина.
В. 214. Коваль Григорій, Коваль Анна, Коваль Петро.
В. 217. Шевчук Анна, Шевчук Теодор, Шевчук Роман, Шевчук Софія, Шевчук Дмитро.
В. 231. Чолій Михайло, Чолій Анна, Чолій Елисавета, Чолій Василь, Чолій Ірина, Чолій Роман, Чолій Ненсій Маргарета, Литвинець Стефан.
В. 260. Литвак Олена.
В. 265. Самець Анна, Самець Іван, Самець Марія, Самець Ольга, Самець Йосиф, Самець Володимир.
В. 271. Цюрос Володимир мол.
В. 278. Марикин Анна, Марикин Олена, Морикин Михайло.
В. 296. Красинський Володимир.
В. 361. Когут Анна, Кошик Микола, Шевчук Василь.
В. 365. Малик Федор, Малик Олекса, Малик Анна.
В. 381. Вовк Стефан.
В. 384. Сорока Марія.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ.

В. 98. Онуляк Павлина, Онуляк Марія, Онуляк Теодосій.
В. 171. Жуковський Володимир.
В. 251. Пелех Олена.
В. 286. Ікалович Люба.
В. 292. Шевчук Розалія, Шевчук Емілія, Шевчук Крестина, Шевчук Анна, Шевчук Михайло, Шевчук Іван.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ ДО СТАРШИХ ЧЛЕНІВ У. Н. С.:

В. 3. Матлага Марія.
В. 5. Бурдига Марія.
В. 8. Олещук Стефанія.
В. 20. Білик Михайло, Чайковська Бронислава.
В. 33. Коцоловський Микола.
В. 44. Тимошек Михайло.
В. 45. Стриковська Олена.
В. 76. Лисак Марія.
В. 94. Шаран Анна.
В. 123. Булик Анна, Драган Іван.
В. 142. Лабунська Евгенія, Гронвальд Теодор.
В. 147. Попик Іван, Клапко Іван, Тихоліз Іван, Галевич Володимир.
В. 151. Паланиця Володимир, Лехів Анна.
В. 179. Собко Йосиф, Паращак Катерина.
В. 217. Іванів Стефан.
В. 237. Стеців Катерина.
В. 288. Салик Стефан.
В. 292. Кіянчук Михайло.
В. 316. Лапчак Софія.
В. 369. Патрайко Феся, Патер Павло.
В. 371. Яцентій Йосиф.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ ДО ІНШИХ КЛЯС:

В. 364. Барбер Ірина.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ ІЗ ЗВОРОТОМ В ГОТІВЦІ:

В. 95. Згіба Василь, Згіба Феня, Згіба Катерина.
В. 156. Захвея Юліян.
В. 180. Заборська Олена.
В. 328. Микиток Михайло.

ЗІСТАВЛЕННЯ:

З початком січня 1937 р. було в У.Н.С. дітей членів	8,416
В місяці січні 1937 р. принято нових	59
В місяці січні 1937 р. принято наново	18
В місяці січні 1937 р. принято з переступними листами	13
В місяці січні 1937 р. принято з інших кляс	1
Разом	8,507
В місяці січні 1937 р. суспендовано	82
В місяці січні 1937 р. відійшли з переступними листами	13
В місяці січні 1937 р. відійшли до старших членів У. Н. С.	30
В місяці січні 1937 р. відійшли до інших кляс	1
В місяці січні 1937 р. відійшли зі зворотом в готівці	6
Разом	131
З кінцем січня 1937 р. в У. Н. Союзі було дітей членів	8,376

ЗІСТАВЛЕННЯ ПІСЛЯ КЛЯС МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ:

В клясі 1-ій за 25 цнт. місячної вкладки	6,183
В клясі 2-ій за 50 цнт. місячної вкладки	1,726
В клясі 3-ій за 50 цнт. місячної вкладки	467
Разом	8,376
З кінцем січня 1937 р. в У. Н. С. було всіх обезпечених	30,301

ПОВІДОМЛЕННЯ.

В справі Пропамятної Книги У. Н. Союзу подаємо до відома членства, що на засіданні головного екзекутивного комітету У. Н. Союзу з 17-го лютого 1936 року рішено таке:

Пропамятна Книга коштуватиме $5.00 за один примірник. Коли мова про членів У. Н. Союзу, то вони обовязані покрити тільки кошти висилки Книги та видатки, получені зі спеціяльною оправою цеї Книги. Ці кошти виноситимуть $1.00.

Член У. Н. Союзу може замовити ТІЛЬКИ ОДНУ КНИГУ ПО ЦІНІ $1.00. Те замовлення має наступити ЧЕРЕЗ ВІДДІЛ, до котрого дотичний член належить.

Тому відділи повинні виготовити списи тих членів, що бажають замовити цю Пропамятну Книгу, сколектувати від кожного належитість у сумі $1.00 та прислати замовлення разом з належитістю до адміністрації „Свободи". Замовлення треба надсилати впродовж наступних ТРЬОХ МІСЯЦІВ, а саме, березня, квітня і травня.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ У. Н. СОЮЗУ.

Календар ПРОСВІТИ

ЗМІСТ:

Календарна Частина: Церковний календар, Астрономічний, Скорочений, Постійний, Господарський, Ловецький, Грибовий; Записник; Злогадний характер року; Таблиця обчислення відсотків; Поазбучний спис старих словянських імен; Міри і ваги, і т. д.

Література й Наука: Найбільший подвижник Галицької Держави; Марія (Стефаника); Як почалася революція в 1917 році в Росії; Перші дні революції в Києві; Україна в Туркестані; Русалка Дністрова; Бойківщина; Вишивки; Народня традиція в церквах і хатах; Ювилей телефону; Людина з фахом; Спорт, і т. д.

Освіта й Виховання: „Просвіта" — колись і тепер; Іван Франко в Романові; Зразкове село; „Просвіта" на Закарпатті; Нові почесні члени Т-ва „Просвіта".

Порадник: Бережім здоровля наших дітей; Чисник — лік на рака; Умові недуги; Ветеринарний порадник; Сторінка для господинь; Маєткові й податкові інформації, і т. д.

Ціна Календаря „Просвіти" — 60 ц.

"SVOBODA,"

83 GRAND ST., (P. O. BOX 346), JERSEY CITY, N. J.

УВАГА,

котру кожний відділовий урядник і член Українського Народного Союза повинен пильно прочитати й відповідно до неї застосуватись.

Ті повнолітні члени та члени Молодечого Департаменту, що тут проголошені в рекордовім звіті за січень 1937 р. суспендованими, якщо бажають бути приняті наново в члени У. Н. Союзу, повинні зголоситись до своїх відділів у протягу тридцятьох (30) днів від дня опублікування отсього повідомлення про їх суспензу та заплатити залеглі вкладки в інші належитости секретарям своїх відділів. Коли цього не зроблять до трицятьох днів від дня отсього повідомлення, то опісля будуть автоматично виключені з відділу і з Союза та втратять усі членські права, запомоги і привілеї, з винятком тих прав, які є застережені в нових родах обезпечення. Такі самі права й обмеження відносяться також до тих членів, які на протязі січня 1937 р. взяли переступні листи й ще досі не зголосились з ними до іншого відділу. Вони можуть бути приняті наново до інших відділів У. Н. Союза.

Дано в Джерзі Сіти, Н. Дж., дня 16 лютого 1937 р.

Дм. Галичин, гол. рек. сек.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

КЛІВЛЕНД, О.

На Культурний Город.

Братство св. Василія Великого; від. 364 У. Н. Союзу, рішило піти з колядою, щоб допомогти призбирання фондів на довершення великого діла, себто здійснення Українського Культурного Городу.

Жертвували по $5: О. Е. Малицький, Андрій Барбер, Василь Волянський, Михайло Колодій; Андрій Білінський $3; по $2: Андрій Турек, Іван Оленик, Михаїл Зузик, Іван Третяк, о. Михайло Запаринюк, Микола Зінків, Павло Головчак, Дмитро Пилипишин, Михайло Гаврилюк; Олекса Грицик $1.50; по $1: П. Толочкевич, А. Бривка, Н. Мураль, о. В. Миренків, Марія Розомило, А. Гевусь, А. Поюльчук, І. Миянич, Н. Задорецький, С. Іванчук, В. Козир, І. Калинчук, В. Гузіль, С. Постолюк, І. Полович, Г. Кальницький, І. Малахівський, І. Волошин, Калита (Студіо), В. Войцьский, И. Жук, С. Чорній, В. Баландюх, А. Пашковський, П. Ольховий, М. П. Шийка, С. Жеруха, Г. Сенько, А. Спішак А. Кузменько, Д. Біганівський, Т. Кореновський, В. Форемний, Н. Шимановський, С. Тарасюк, М. Кошла (ст.), І. Шайн, С. Корольок, І. Сподар, Г. Кісіль, Н. Бусько, Т. Данилович, П. Поливчак, Г. Кукіз, І. Самсін, М. Білецький, Д. Крук, Г. Кравчишин, І. Гуманчук, П. Роборецький, Анна Занько, Н. Мігаш, М. Баюн, Анна Мельник, В. Сенюк, Маргарета Золдак, И. Труш, Анна Роборецька, Д. Малко, І. Бдзіль, О. Шалапій, В. Синита, Бронька Шилов, Я. Павлина, И. Пиварський, В. Батюк, И. Жовківський, М. Балко, І. Касиян, В. Венс, М. Бурко, В. Савка, С. Кравчук, І. Козюк, П. Гавроньский, І. Кухта, М. Сорочак, М. Кошла, Анна Павлина; по 50 ц.: Н. Шигда, Ф. Боївка, С. Надільний, Б. Гарфілд, Т. Левицький, П. Білаш, С. Кумоцкі, И. Стойка, Г. Приїма, И. Небожук, Н. Шийка, І. Занько, М. Курочка, М. Сувак, А. Годованський, Н. Яригга, А. Мураль, П. Дубецький, М. Сентій, М. Кошла, И. Красно, Л. Котович, І. Бурян.

Разом зібрано $133.

Колядували ходили: И. Стойка, О. Е. Малицький, І. Кухта, І. Козюк, Т. Левицький, И. Небожук, Михайлина Стойка, Марія Савка, Марія Кравчук, Емілія Баланді, Марія Сентій.

Всім жертводавцям і колядникам відділ 364 У. Н. Союзу складає щиру подяку.

Андрій Барбер, предс.;
Степан Кравчук, касієр;
Іван Сподар, секр. фін.

Урядова тайна.

— Що то є урядова тайна?

— Це така тайна, що про неї всі знають, лише уряд нічого не знає.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

КОЛЯДА НА ВИЗВОЛЬНУ БОРОТЬБУ.

35 в. ОДВУ, Вілмінгтон, Дел.: Колядували: М. Кравчишин, М. Маєр, П. Гринишин, І. Шведа, Н. Маєр, М. Косовський. По $1 дали: П. Єас, Г. Гнатовський, Т. Човган, О. Прокоп, І. Шведа, А. Плішевська, Й. Скочипець, Т. Чорній, Т. Ґула; по 50 ц.: Ф. Музика, П. Доманський, М. Заїчковський, І. Гичка, С. Качмар, С. Тур, І. Івашко, П. Заїчковський, Г. Січка, Н. Процак, Й. Білик, А. Маєр, В. Качмар, І. Ванькович, Й. Хома, Стенлі, І. Будник, Ю. Саган, П. Гамбіцький, Д. Фабрика, М. Тиравський, Заник, Й. Туравський, П. Гринишин, І. Гринишин, Д. Сивий, Д. Качмар, Н. Шведа, І. Німець, М. Подоляк, С. Подоляк, С. Лучишин, Й. Проців, Д. Марчишин, Г. Косовський, В. Шатинський, Н. Андрусишин, М. Мальговський; по 25 ц.: І. Маєр, С. Сенчишин, О. Тимчишин, Й. Зіглінський, І. Беніцький, К. Коговська, Д. Сас, А. Лицинська, М. Бозелюк, Г. Дицьо, С. Сивий, В. Стахів, А. Марків, П. Белей, С. Гринишин, Д. Гринишин, І. Баран, Дж. Кеґел, І. Ковалик, Н. Шапинський, Н. Делеба, П. Карналь, о. І. Падій. Разом $33.25, з цього $10 на Рідну Школу, решта на визвольну боротьбу.

44 від. ОДВУ, Сентрал Фолс, Р. Ай.: Зложили по $2: Н. Бенковський, П. Тітик; по $1: М. Прус, А. Прус, М. Журба, К. Бабій; П. Сомик 50 цнт. Разом $8.50.

70 від. ОДВУ, Нюарк, Н. Дж.: Колядували: Е. Брунька, А. Магдич, сестри Лелія й Еміля Онищуківни, В. Ґутковський, С. Чорномаз, В. Осадчук, П. Ґут, А. Дацковський, В. Пласкій, М. Отрок, І. Пасічник. І. Штогрин $3; по $2: О. Сеґін, О. Лисак, А. Мудровський, о. д-р В. Клодницький, Г. Залеський, д-р В. Т. Туліґлович, М. Крайц, В. Пастук; по $1: В. Апанович, М. Шкільний, М. Павлусь, Ф. Яцентий, М. Гандога, Л. Махенко, В. Чорномаз, І. Ухман, А. Воробець, М. Воробець, А. Бутник, адв. В. Кузьма, П. Ковальчук, Н. Заволотний, Т. Бобола, С. Тимчишин, Н. Яцентий, П. Карнаух, М. Соколовський, І. Соколовський, В. Собуцький, О. Онищук, Е. Полубяк, В. Мручак, Б. Ґулька, А. Гулька, С. Присяжний, д-р М. Янкович, Д. Данилович, Даткун, Ю. Баранюк, П. Мерц, І. Височанський, М. Вересюк, С. Наконечний, П. Ковадло, А. Шеремета, Г. Відземок, Сирота, С. Чорнецький, М. Марод, П. Медведик, пастор О. Куман, П. Відземок, Н. Хащевський, Я. Климко, П. Смук, Ю. Швець, О. Химій, І. Ґенда, В. Васильків, Г. Горішний, М. Стиранець, гостинниця Чорноморської Січи, Н. Зарудний, І. Паньків; по 50 ц.: І. Роговський, М. Возняк, І. Отрок, М. Бесараб, Т. Шульц, Т. Присташ, С. Воробець, І. Дзюбановський, Кріль Панков, Савчук, Кріль, І. Мируш, Т. Романків, М. Роседо, Д. Чорномаз, Г. Механко, П. Конарок, Ф. Гой, М. Варищак, Д. Доля, Т. Дмитрів, П. Крупницький, А. Матласевич, І. Мохналь, Т. Кіселик, Н. Н., П. Кицко, В. Ташник, С. Клапій, Г. Манківський; П. Чайчук 35 ц.; по 25 цнт.: О. Мейбел, Д. Животко, Т. Боращик, П. Мороз, Й. Павлусь, С. Перкацький, І. Фурда.

Ірвінгтон, Н. Дж.: По $2: К. Ковальчук, М. Литвин; по $1: Е. Пасічник, Ю. Юревич, І. Ворона, І. Дацковський, Ю. Баґній, О. Паньків; П. Гарасимчук 75 ц.; по 50 ц.: В. Ковальчук, Дж. Коца, Настя Коца, Ф. Салюк, М. Горман, І. Тарнавський, А. Борищук, В. Кіт, І. Мудровський, А. Пітула, М. Рудий.

Сингет, Н. Дж.: П. Гладик $5; по $1: Е. Кобилка, К. Семчак, Й. Палиця, І. Струсь; по 50 ц.: О. Козвела, О. Дуткевич, Ф. Галайда, Д. Сенчак, Л. Палиця.

Белвіл, Н. Дж.: Т. Рудий $2.

Вест Оренджс, Н. Дж.: Т. Гаврилюк $1.25; М. Бубций $1.

Гісвайд, Н. Дж.: П. Собуцький $2; по $1: С. Савчин, І. Лев, А. Крайц; по 50 ц.: Г. Романишин, К. Гаймз.

Мейплвуд, Н. Дж.: М. Вариницький $1; В. Хома 75 ц.; Й. Вариницький 50 ц.

54 від. ОДВУ, „Дочки України", Шікаґо, Ілл.: По $1: А. Семочко, М. Леськів, Р. Сидорик, О. Яремій, Ю. Маринів, Т. Коколюс, М. Кирилюк, І. Подола, С. Смук; по 50 ц.: А. Попадюк, М. Булка, О. Маренець, С. Степ, А. Древніцька, А. Кордик; з каси відділу доложено $5, разом $17.

34 від. УЧХ ОДВУ, Пасейк, Н. Дж.: Колядували: М. Комар, А. Кіналюк, Настя Ванько, Ю. Стех, Е. Криловська, М. Яциняк. Дали: пані Симонович $2; по $1: пані Грабар, Ю. Стех, М. Валька, Д. Ванько, М. Голубко, О. Возний, І. Грубець, Ю. Яценяк, С. Буковенко, А. Скула, П. Криловський, Редькава, М. Комар, С. Бущак, А. Кіналюк, Швець, Диняк, Тимків, А. Гірчиця, Ребенська, Молодович, Бурас, Мудрик, І. Дубляниця; по 50 ц.: М. Клюшник, Клипка, Поліняк, Поліняк, Копчан, Яцишак, Йосипчук; по 35 цнт.: А. Слота, П. Білан; по 25 ц.: Д. Венґрин, Библюк. Разом $30.70 ($10 призначено на „Лемківщину).

36 від. ОДВУ, Ембрідж, Па.: По $2 дали: А. Галабан, М. Скрабут; по $1: Д. Скрабут, Д. Галабан, Е. Роман, В. Качур, В. Оковойський, М. Пантичак, І. Андрусишин, І. Ерета, І. Бурко, Т. Грицик, І. Гоєь, І. Ганста, І. Бобак, І. Войтович, В. Мельничик, М. Цимбаляк, І. Хлопак, М. Жук, о. І. Семчук, В. Петринюк; по 50 ц.: М. Лисейко, П. Андрусишин, Д. Герга, М. Ярош, С. Вінярчик, І. Фенчишин, І. Новаківський, В. Лех, С. Душкевич, І. Мідяновський, А. Сирнко, В. Надзяк, В. Гайдук, Д. Мельник, П. Семків, Т. Вагуряк, М. Скаськів, В. Завойський, Г. Надзяк, І. Макар, С. Войтович, І. Папінчак, І. Гарбінський, І. Вітов, С. Делей; по 25 цнт.: М. Белей, М. Кульчицький. І. Кульчицький. Разом $37.30.

З лісти Вп. М. Малевич, Пітсбурґ, Па.: М. М. $2; по $1: Р. Брановський, М. Доман, М. Усик, М. Васьків, П. Шпікула, Н. Шнер, О. Трачук, І. Галевич.

Центральна Управа ОДВУ.

НЮАРК, Н. ДЖ.

На школу в Коломиї.

З нагоди Різдвяних Свят членниці Товариства Матерей і дочок при укр. пресв. церкві ходили колядувати на підмогу Першій Українській Євангельсько-Реформованій Школі імени М. Грушевського в Коломиї.

Колядувати ходили: С. Салюк, Е. Онищук, Емілія Онищук, М. Грентус і А. Руда.

Коляду зложили по $2: І. Рудка і Р. Залеський; по $1: д-р Янкович, В. Дубас, А. Грицишин, А. Самійло, Ю. Галушка, І. Третяк, М. Юркевич, М. Височанська, І. Архитко, Н. Зарубний, М. Горбач, М. Чайчук, П. Атрохин, Ю. Баранюк, А. Мудровський, О. Сач, Я. Кузів, С. Гарцула, Л. Горман, Р. Паньків, Д. Воловіна, М. Гіба, Т. Ковальчук, Е. Онищук, С. Салюк, П. Пуласка, Ю. Варніцька, Оля Руда, Марія Руда-Енґель, А. Руда, А. Гринкевич, М. Грентус, А. Яцента, А. Шумська, Е. Тарнавська, І. Наконечна, Д. Борищук, М. Куман, О. Голубовська і П. Варніцька; Ю. Юревич 60 ц.; по 50 ц.: Г. Литовинська, М. Гладкий, Н. Кутний і П. Канарок; з каси Тов. Матерей і Дочок $3.40. Разом $50. Ті гроші вислано через Обєднання на призначену ціль.

А. Куман.

Що ліпше?

— Що тобі дати на снідання, любчику? — питається молода жінка. — Каву чи чай?

— Коли то, що ти дала вчера, було кавою, то дай чай, а коли то був чай, то дай каву.

КУПУЙТЕ НОВІ

КНИЖКОВІ КАЛЕНДАРІ НА 1937 РІК.

КАЛЕНДАР ЧЕРВОНА КАЛИНА	60 ц.
КАЛЕНДАР БАТЬКІВЩИНА	60 ц.
КАЛЕНДАР ПРОСВІТИ	60 ц.
КАЛЕНДАР ЗОЛОТИЙ КОЛОС	60 ц.
КАЛЕНДАР КРЕНИЦЯ	40 ц.

Всі календарі гарно ілюстровані, містять багато цікавих статтей та оповідань, як також подають практичні господарські поради. Календарі показують всі релігійні та національні свята.

Замовляйте ще сьогодні, бо книгарня „Свободи" має лише малу скількість тих календарів. Належитість просимо посилати разом із замовленням. На C. O. D. замовлень не висилаємо.

„SVOBODA,"

81-83 Grand St., (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.

НОВІ ДИТЯЧІ ТЕАТРАЛЬНІ ПЄСИ

Св. Миколай на селі в трох відслонах, 10 осіб і гурт	10 ц.
В ніч під св. Миколая, в одній дії, Ф. Коковського, 6 осіб	10 ц.
В ніч св. Миколая, А. Лотоцькоого, 3 картини, 18 осіб	25 ц.
Гостина св. Миколая, В. Хроновича, 3 особи	10 ц.
Святий Миколай, М. Пеленської, 3 дії, 14 осіб	15 ц.
Різдвяна казка, дві картини, з партитурою	20 ц.
Український Вертеп, І. Габрусевича, з партитурою, 6 осіб і пастушки	15 ц.
3 Колядою. Вертеп для школярів, 10 осіб і гурт	20 ц.
Вертеп, різдвяна картина, І. Блажкевичевої, 13 осіб	20 ц.
Різдвяний дарунок, одна дія, 9 осіб	10 ц.
Свята гостина, М. Курцеби, дві відслони, 13 осіб, 20 ц. Окрема партитура	40 ц.
Три Свято-Миколаївські Вистави: 1) Св. Миколай межи школярами, в одній дії; 2) Свято Миколаївська ніч, в двох діях; 3) Поміч св. Миколая, в двох діях	40 ц.
Три Князі в Вифлеємі. Найновіший вертеп для хати і сцени. З додатком дитячого вертепу „Божі Пастушки"	25 ц.
У Нуждарів, різдвяна картина в 3 діях, 13 осіб	25 ц.
Івась Характерник, сценічна картина з дитячих літ, Івана Франка, в 3 діях, 9 осіб	20 ц.
Мені тринадцятий минало. Епізод із життя Тараса Шевченка. Пєса на одну дію, 10 осіб	15 ц.
Перша кривда. Сценічна картина в 1 дії з життя Тараса Шевченка, 7 осіб	10 ц.
Розрита Могила. Сценічна картина в 1 відслоні, з хлопячих літ Тараса Шевченка, 3 особи	10 ц.
Червона Шапочка. Здраматизована казка в 2-ох діях зі співами і танками. Музичні мотиви М. Гайворонського. Друге видання. З партитурою. 15 осіб	30 ц.
Івась і Гануся. Здраматизована карка в 5 діях зі співами й хороводами, 12 осіб, з партитурою	30 ц.
Покарані Калатьки. Комедійка з бурсацького життя в 3 відслонах, 7 осіб	25 ц.
В дитячому садку. Сценка в 1 дії зі співами й танками, 13 осіб, з партитурою	10 ц.
Незгода, жартівлива сценка в 1 дії, 3 особи	20 ц.

„SVOBODA,"

81-83 Grand Street, (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.

ПРИЯТЕЛІ

Ми переконалися, що як тільки хтось має з нами до діла, зараз стається одним з наших багатьох приятелів.

Це діється тому, що ми обслугуємо людей уже довгі роки і завсіди стараємося, щоби зєднати собі якнайбільше приятелів серед усіх тих, котрим ми даємо услугу.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS

77 Morris St., Jersey City. Phone: Bergen 4-5989
34 E. 25th St., Bayonne. Phone: Bayonne 3-0540

В ПОГОНІ ЗА ЗОЛОТОМ.

Скількість золота є мірилом могутности кожної держави. Тому теж кожна держава пильно береже свої запаси золота й старається їх збільшити, чи то міняючи його за інші продукти, які вивозить зі свойого краю, чи то добуваючи його в копальнях (якщо котра держава має такі копальні). Та проте золота є замало і люди — головно вожді держав, такі як Гітлер чи Мусоліні — пильно наставляють уха, коли тільки почують, що десьтам хтось добуває золото з піску (так як Дуніковський), чи придумує спосіб добувати золото з морської води чи повітря. Голод золота найбільше дається відчувати в Німеччині. Там теж родяться найдивніші концепти — звідки взяти золото на державні потреби. Недавно в одній німецькій газеті появилася стаття п. н. „В який спосіб ми заморозили міліярд марок у золоті". Автор має на думці це золото, що його вживаємо до виробу штучних зубів. На підставі статистик автор вирахував, що німці переховують тепер в усних ямах золота за поверх 900 міліонів нім. марок.

Іншого обрахунку довершили італійці. Вони вирахували, що по світі курсує тепер 5 до 6 міліонів кільограмів золота в виді золотих монет. В обігу монети трохи стираються, але цей убуток є дуже маленький, бо виносить ледви одну пятьтисячну частину ваги монети за час одного року. Одначе й цей мінімальний відсоток виносить при пішести міліонах кільограмів — 1,100 кг. золота на рік. А скільки стирається золота з золотих предметів, яких уживаємо — цього навіть обрахувати не дасться.

Всі зусилля вчених ідуть тепер у тому напрямі, щоб золото заступити аліяжами не менше тревалими естетичними на вид від золота, а золото вжити виключно для державних цілей. Водночас дається завважити й протидежна ідея: щоб знайти інший засіб виміни і монетарного підкладу, а золото, що досі спочиває у великих брилах на дні пивниць ріжних державних банків, „пустити в рух" у виді предметів щоденного вжитку.

Відважний.

Вона: Ти знов забув, що я тобі казала купити. Ви, мужчини всі однакові! Одним вухом увійшло, а другим вийшло.

Він (здобувається на відвагу): А у вас, жінок, як обома вухами ввійшло раз, то губою сто разів вискочило.

PAIN EXPELLER

Болі в плечах? Дістаньте шваидку і цілну полекшу кількаразовим натиранням. ПЕЙН-ЕКСПЕЛЛЕР вживається вдовполючи від 1867 року.

LINIMENT

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ЛІНДЕН, Н. ДЖ.

На продаж ГРОСЕРНЯ І ДЕЛІКАТЕСЕН ШТОР, в добрім положенню між українськими людьми, бизнес виробляний, 3 причини слабого здоровля власника продають дуже тано.

Маю також САЛЬОНИ, ЛОТИ й ДОМИ по низьких цінах. В Лінден вже йде вгору, бо фабрик є багато. General Motor Co. вже буде незадовго кінчена, де буде потрібно коло 2,000 робітників. По близші інформації пишіть до:

PETER EZAYUK,
515 Hussa St., Linden, N. J.

ВЗОРИ канва, нитки до вишивання D. M. C. і стемповані річи. Пишіть по каталог

UKRAINIAN BAZAAR,
97 Avenue A. New York, N. Y.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР.
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12, вечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12

Д-р С. ЧЕРНОВ
(Европейський спеціяліст)
Гострі й хронічні недуги чоловіків й жінок. — Шкіра й кров.
223 Second Ave., cor. 14 St. N. Y. C.
Room 14.
Офісові години: 10—8; неділя 11—2.
Жінка-доктор до обслуги.
Проміні X & флюроскоп $2.00.

БОЛІ НІГ.

Рани на ногах, опухлі ноги, набряклі жили, болячі ноги, флєбітіс (запалення жил), напухлі або болючі коліна чи кісточки і ревматичні болі успішно лікуємо новими европейськими методами без операції.

Офісові години: щоденно від 2 до 6, в понеділки і четверги від 2 до 8.

L. A. BEHLA
320 W. 86 St., New York City,
Близько Бродвею.
ЕВРОПЕЙСЬКИЙ СПЕЦІЯЛІСТ

КРАЄВІ КНИЖКОВІ КАЛЕНДАРІ

ЧЕРВОНА КАЛИНА	65 ц.
ЗОЛОТИЙ КОЛОС	60 ц.
КРИНИЦЯ	40 ц.
ПРОСВІТА	50 ц.
БАТЬКІВЩИНА	50 ц.
ВЕСЕЛИЙ	40 ц.
КИПЕЦЬКОВИЙ	10 ц.

Ціни вже з пересилкою.

UKRAINIAN BAZAAR
2248 GRAYLING AVENUE.
DETROIT, MICH.

ІВАН БУНЬКО
Новий Український Ундертейкер загряджує погребами по ціні так низько, як $150.00. Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 EAST 5th STREET,
NEW YORK CITY
Dignified Funerals as low as $150.00
Telephone: Orchard 4-8088

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel. Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE
(cor. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Ludlow 4-2568.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН І ЛЮДИ-ЛЕОПАРДИ (116)

Побачивши, що в човні нема Калі Бвани, тільки зрадливий Боболо, Олд Таймер в одній секунді завернувсь і подався до втечі. Бо зводити боротьбу з тими дикунами, не маючи не тільки стрільби чи револьвера, але навіть лука або списи, було безглуздям. Одиноким його ратунком була тепер утеча. Але і на втечу серед тих обставин була мала надія.

Гребці Боболя почали спішно веслувати за ним. Для заохоти вони видавали з себе дикі оклики, що розбурхували довкруги себе стада крокодилів. У поспіху дикуни забули про обережність і їм сталася подібна історія, що з Тарзаном: їх човен наїхав на колоду, що майже ціла занурена, плавала по поверхні води, і перевернувся.

Зі страшним вереском дикуни попадали у воду, просто в пащі голодних крокодилів. В одній секунді ті водяні плазуни зчинили у воді таку бучу, що поверхня ріки вкрилася піною. На ній появилися також плями крови. Денеде появлялася понад воду паща крокодиля, а в ній затиснене тіло дикуна. Та в тім моменті інший крокодиль підпливав і відривав кусок тіла для себе.

Це був страшний образ і серед інших обставин Олд Таймер був би жалів над нещасними жертвами. Але тепер він радів, що вища сила покарала тих немилосердних тих жостоких злочинців. Та він не знав, що через це фактично знайшлась у великій небезпеці Калі Бвана. Бо карликуваті канібали, в яких полоні вона знаходилась, рішили її зісти, коли другого дня не явивсь Боболо.